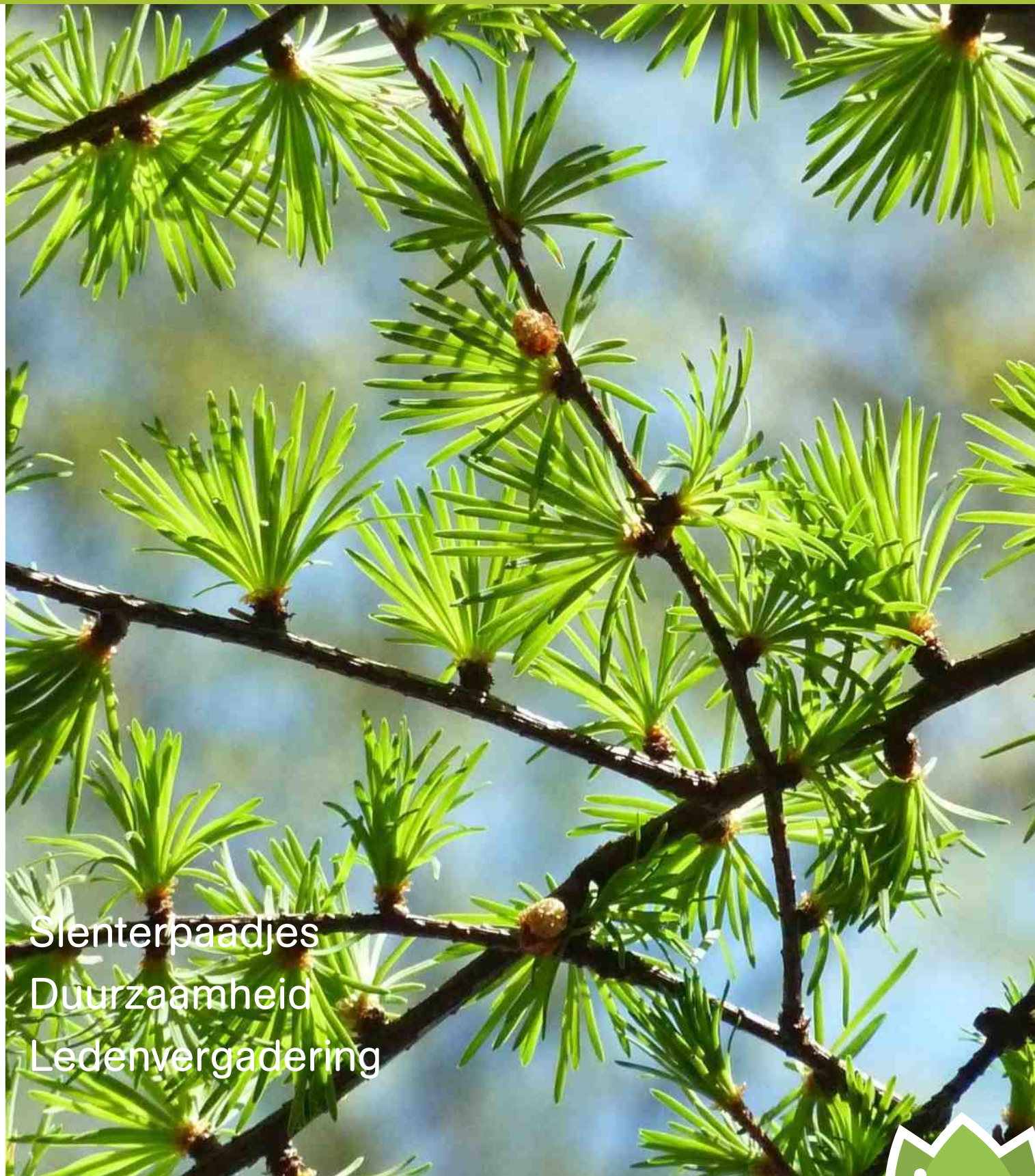

Lente 2015

Het Groene Blad

CONTACTBLAD IVN Veenendaal-Rhenen

Slenterpaadjes
Duurzaamheid
Ledenvergadering

BELEEF DE NATUUR!

Contactpersonen werkgroepen

excursies

Jannie v.d. Linden
0318 - 522583
excursies@ivnveenendaal-rhenen.nl

mediatheek

Suze Hörchner
0318 - 513613
mediatheek@ivnveenendaal-rhenen.nl

natuurpaden

Jacque Buysse
0318 - 550165
natuurpaden@ivnveenendaal-rhenen.nl

vogelwerkgroep

Lidia den Oudendammer
0318 - 515542
lidia.den.oudendammer@gmail.com

werkgroep scholen V'daal

Jannie v.d. Linden
0318 - 522583
scholenwg@ivnveenendaal-rhenen.nl

werkgroep scholen Rhenen

Bert Berg
0318 - 472145 of 06-33106173
bberg@hetnet.nl

werkgroep planten

Ina Kok
0318-620845
inakokklosse@hotmail.com

weidevogelbescherming

Roelof de Jong
0317 - 614941
rtdejong@planet.nl

groene blad & internet site

Peter van Krugten
0318 - 510041
pjvankrugten@hetnet.nl

"de Groenlingen"

John Ikkink
0318 - 506521
john.ikkink@ivnveenendaal-rhenen.nl

themamiddagen

Nanda Hendriksen
0318 - 514759
nandahendriksen@gmail.com

NatuurWerkt!

Bert Berg
0318 - 472145 of
06 - 14048655
bberg@hetnet.nl

bomen en openbaar groen

Carlo van de Weerd
0318 - 561134
kh.vd.weerd@hccnet.nl

"de Zwammen"

Martijn Stip
0317 - 619935
stip.reijnierse-t@telfort.nl

natuurtuin Diddersgoed

vacant

tuin "Groenhof"

Saskia H.M. Koolen
0318 - 795452
hmkoolen@online.nl

werkgroep PR

Peter van Krugten
0318 - 510041
pr@ivnveenendaal-rhenen.nl

**HUIBERS
ELECTRA B.V.**
Sinds 1948
Elektrotechniek & Elektrovakzaam
Laan der techniek 3 Veenendaal
www.huiberselectra.nl Tel.: 0318 - 513245

MEENT & BOUMAN | kunst met bloemen
business & at home
davidsplein 11 3905 az veenendaal
0318-510106 info@meent-bouman.nl
www.meent-bouman.nl

De Groenhof

De Groenhof is het verenigingsgebouw van het IVN Veenendaal-Rhenen. Hier is ook onze mediatheek gevestigd. Locatie: Karel Fabritiusstraat 3, 3904 TG Veenendaal. Telefoon: 0318-589555. Bij geen gehoor: Suze Hörchner, 0318-513613. Openingstijden mediatheek: woensdag 14.00 - 16.00 uur. Tijdens schoolvakanties en in juli en augustus gesloten. Email: mediatheek@ivnveenendaal-rhenen.nl. Website: <https://www.ivn.nl/afdeling/veenendaal-rhenen>

Het Groene Blad

Van binnen uit

Beste IVN-ers,

Alle bezoekers van ons **nieuwjaarsbijeenkomst**: Heel erg bedankt! Het was een erg gezellige en heerlijk drukke bijeenkomst waar ik veel mensen heb mogen spreken, ook al was mijn aanwezigheid door omstandigheden wat verlaat. Maar gewend als jullie zijn om zelfstandig te handelen en te improviseren als het nodig is, heeft niemand mij gemist geloof ik. Enkele van onze jubilerende leden werden even in het zonnetje gezet. Bert de Ruiters is al 40 jaar lid en nog steeds een gedreven IVN-er. Cokkie Gadella, ook even gedreven en druk voor IVN als voorheen, al 25 jaren. De oorkonde en een IVN speldje meer dan verdiend! Beiden oud voorzitter van de afdeling. Het is heel prettig als je van de kennis en expertise van beiden mag gebruik maken. En als (nieuwbakken) voorzitter heb ik dat wel eens nodig.

Duurzaamheid

Dit jaar is door de VN uitgeroepen als "Jaar van de bodem". In het kader van duurzaamheid is de aandacht voor de bodem erg belangrijk. Als bron voor voedsel, energie (denk aan aardewarmte) en schoon water. Door onze menselijke activiteiten gaat erg veel bodem "verloren" of wordt ernstig verslechterd. Niet alleen door lekkende olie in olie-win-gebieden. Maar ook door inklinking als gevolg van ontwatering, bebouwing, zware (landbouw)machines en noem maar op. En natuurlijk verzuring door (over)bemesting en stikstofdepositie. En uitputting door intensieve landbouw en veeteelt, in stand gehouden door grootschalig gebruik van kunstmest. Iets waar wij het komende jaar zeker ook aandacht aan moeten schenken. Van (school)gids tot Groene Stapsteen. Van IVN tot individuele tuinbezitter.

Koester ons groen

Elk stukje groen moeten we koesteren. Maak van je eigen stukje grond een tuinreservaat waar je heerlijk in het groen kunt genieten, de vogels horen fluiten en in een bloemrijk plekje en de bijen en hommels horen zoemen. De ideale plaats om mee te doen met de nationale tuinvogel telling. U hebt toch ook meegedaan?

Allen een heel goed groen en duurzaam 2015 toewensend.

Nico Bosman

Lente 2015

3	Van binnen uit
4	Slenterpaadjes
6	Diddersgoed bijen
8	Ledenvergadering
9	Huisvesting gezocht
12	Duurzaamheid
15	De paddentrek
17	Energielabel / Oproep contributiebetaling

COLOFON

Het Groene Blad, het contactblad voor leden en donateurs van IVN Veenendaal-Rhenen verschijnt 4 à 5 maal per jaar. De sluitingsdatum voor het zomernummer is 19 april 2015. Gegevens over de jaarplanning zijn te vinden op onze website onder werkgroepen, Groene Blad en Internetsite.

REDACTIE:

Peter Beaart

redactie@ivnveenendaal-rhenen.nl

Foto voor- en achterpagina: Tineke Wouda

BESTUUR

VOORZITTER:

Nico Bosman, tel. 0318-524696

voorzitter@ivnveenendaal-rhenen.nl

SECRETARIS:

Huub de kock, tel. 0318-515224

secretariaat@ivnveenendaal-rhenen.nl

PENNINGMEESTER:

Jan van 't Veer, tel. 0318-526850

penningmeester@ivnveenendaal-rhenen.nl

NL95 INGB 0004 7381 18

t.n.v. IVN Veenendaal

Slenterpaadjes

Op het moment dat ik het voorjaarsartikel schrijf, half januari, met windkracht negen en stromende regen, verlang je dubbel naar het voorjaar. Ik loer iedere keer even naar mijn bloeiende sneeuwkllokjes, die beloven dat het straks weer lente wordt!

Voorjaarstekenen

Langs de sloten zie je het knalgele speenkruid en het klein hoefblad, waar de eerste hommels en bijen gonzend hun nectar verzamelen. Dan de weilanden vol met paardenbloemen, stralend geel, gevolgd door de dotters, die graag met hun voeten langs en in het water staan. En overal de witte sleedoorn, die hun sluiers omgedaan hebben. Krijg je nog late nachtvorst, dan is de kans op de sleedoornbessen verkeken. Daarna volgt de meidoorn, die eerst blad krijgt en dan de bloesem. Maar het ultieme voorjaarsgevoel, krijg ik altijd bij het zien van het fluitenkruid. Alle wegen, slootjes en plassen zijn omzoomd met kant. En de groene tulen sluiers, van de treurwilgen, vaak langs het water.

De vogels worden actief

De vogels, het gezang wat al om 4 uur 's morgens begint als het nog donker is. De merels meestal als eerste en dan volgt er een serie gezang van verschillende vogels. De zanglijster springt er meestal uit. Alles slaapt met mossen, strootjes en grasjes, om hun villaatjes zo comfortabel mogelijk te maken. In sommige nesten vind je zelfs plastic, misschien om alles waterdicht te maken? De merels maken zich druk, om hun territorium te behouden en verjagen alle soortgenoten. Met een beetje geluk zie je ineens twee roodborstjes. Het hele jaar vechten ze elkaar de tent uit, maar ja, een echtpaar is toch wel heel gezellig. Het mannetje bouwt verschillende nestjes, waar het vrouwtje dan heel kieskeurig haar oordeel over velt. Is er dan een ander mannetje met nog mooiere nestjes, kiest ze voor het laatste en dan heeft de eerste potentiële minnaar het nakijken. Daar hebben ze zich zo voor uitgesloofd! Boven in de coniferen, hebben de tortels een slordig nest in elkaar geflanst. Met een flinke storm rollen de eitjes tussen de te grote gaten van het nest op de grond. Al en toe vallen zelfs de jonkies uit het nest. In mijn vogelstadstuin, is het ieder jaar een drukte van belang. De heggenmussen weten hun nest goed te verstoppen. Laag boven de grond, op een donker plekje, meestal in de klimop, leggen ze 5 eieren in het nest. Vanaf maart tot juli broeden ze. Aan het spitse snavelkje, kun je zien dat het een insecteneter is.

En dan de mussen...

Maar de grootste troep vogels, zijn de huismussen. Het hele jaar zie en hoor je ze. Ze maken altijd ruzie en lawaai, ze kwetteren er flink op los. Het stevige gedrongen vogeltje komen we overal tegen waar de mens vertoeft. Meestal zien de mensen niet eens dat er huismussen in hun tuin zijn. Gewoon: een mus, daar zijn er altijd zoveel van geweest dat ze niet meer opvallen. Totdat bij een vogeltelling ineens de aantallen drastisch omlaag waren gegaan. En iedereen ontdekte toen de schoonheid van de mus. Als je ziet hoe handig ze zijn om aan de vetbollen te hangen, net mezen, die echt ware acrobaten zijn. Mussen vermijden de dichte bossen en gaan zelden verder dan 1 km weg van de menselijke bewoning. Het zijn echte alleseters, en ze passen zich heel gemakkelijk aan de verschillende voedselsoorten aan. Maar plantaardig heeft toch hun voorkeur. Zaden van

Huismus tussen het paardentuig

installatiebedrijf
Bouman

- Waarborg installateur voor gas- en watertechnische installaties
- Dakbedekkingen
- Aanleg, onderhoud cv-installaties en gastoestellen
- Rioleringen
- Lood- en zinkwerken
- Installeren van sanitair
- Ventilatie & aircosystemen

Postbus 307, 3900 AH Veenendaal
Bezoekadres: Generatorstraat 9, 3903 LH Veenendaal
Telefoon (0318) 51 00 01, Fax (0318) 54 38 57
info@boumaninstallatie.nl
www.boumaninstallatie.nl

Lid van
UNETO-VNI

FIETSWERELD
Ellekoot
DIN-14000000

www.fietswereldmethorst.nl
Veenslag 15 | Veenendaal
0318 - 52 56 60

Voor
vakkundig
Advies en
Reparaties !!

weegbree, kweek en andere grassoorten en granen, vooral haver en gerst. Ook eten ze de zaden van koolgewassen, van klaver, en verder zijn ze verzot op mals groen, sla en jonge erwten. Maar ook de knoppen van bloemen en bomen staan op hun menu. Krokusjes, vooral de gele is mij opgevallen en in de zomer de vruchten, kersen, druiven, aardbeien, pruimen en zelfs peren. Het dierlijke voedsel van de mus bestaat uit larven en poppen en volwassen insecten, onder andere meikevers, die ze in de vlucht vangen. Ook sprinkhanen en vlinders en luizen die ze van de rozenstruiken plukken.

Geen bestrijdingsmiddelen!

Mijn advies is nog steeds, geen bestrijdingsmiddelen in je tuin gebruiken. Zet er desnoods de tuinslang op en de meeste luizen zijn er dan af. Ook de koolmezen en de pimpelmezen schrapen de bladluizen overal af. Vroeger in de steden, voedde de huismus zich onder andere met de uitwerpselen van de paarden, die als transportmiddel werden gebruikt. Maar met het verdwijnen ervan ging de huismus daar in aantal achteruit. Ook klopte men in die tijd de tafelkleden uit, waar de kruimels in zaten. Maar dat is eveneens verleden tijd, er wordt met het bord op schoot voor de tv gegeten, of er liggen placemats op tafel die niet buiten afgeschud worden. Daarom is bijvoeren van de vogels zo leuk.

Broedtijd

In mijn tuin lopen ook kippen los. Daar komen ook heel wat vogels op af, die mee eten. Net als de veldmuisjes die afgelopen jaar heel talrijk waren. Een mussenpaar, blijft hoogstwaarschijnlijk hun hele leven samen, een huismus is monogaam. Hun nest lijkt wat op een kommetje, waar de binnenkant gevoerd is met een grote hoeveelheid veren. Het broeden begint eind april, het legsel bestaat gewoonlijk uit drie tot zes eieren. Broeden doen ze allebei. Twaalf tot veertien dagen zitten ze trouw op hun nest. In het begin

krijgen de jongen insectenlarven, later gaan ze over op allerlei zaden en zachte granen. Na twee weken verlaten ze het nest, in de hoop aan de nachtelijke prooivogels, zoals uilen en overdag de gaaien en de eksters te kunnen ontkomen. Wel maken ze twee tot drie legsels per jaar en soms vervangende broedsels. Huismussen komen overal voor, omdat het van oorsprong een vogel van de steppe is. Ze leefden in een gebied tussen de Kaukasus en de Nijl. Ze trokken met de eerste landbouwers mee naarmate het land ontgonnen werd om er gewassen op te verbouwen. Zijn grootste vijand is de strenge winter, het geweer en de vergiftige zaden in de landbouwgebieden. Tegenwoordig is het een beschermde vogel.

Kijk en geniet,

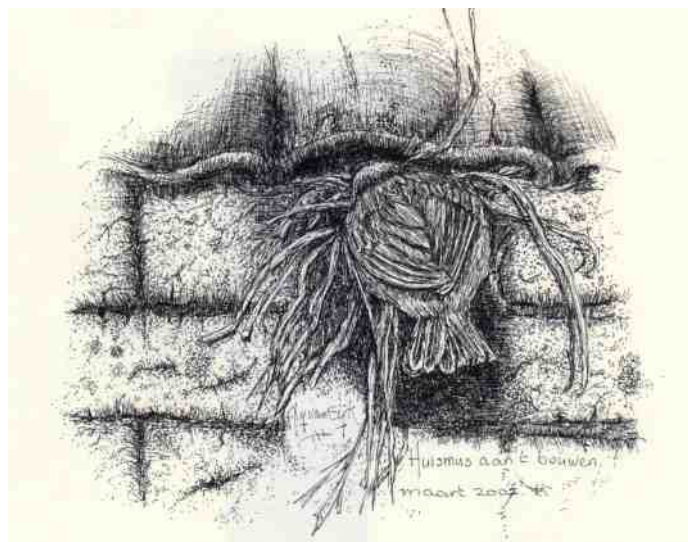
Aly van Eijk

Huismussen op paaltje

Huismus bij pindaslinger

Huismus met nestmateriaal

Diddersgoed Bijen (2)

In het voorgaande verhaal over de bijen hebben we het gehad over meer algemene zaken t.a.v. van de honingbijen, de inwintering en het gedrag van de honingbijen in de winterperiode. Dat duurt tot de buitentemperatuur weer boven de 9 - 10 graden komt. In de winterperiode zijn de bijen in rust en krijgen wij de tijd om eens wat meer te vertellen over de bijen en hun plaats in het dierenrijk.

Indeling

Bij het indelen van de bijen heeft Linnaeus deze ingedeeld in:

- de hoofdafdeling van de geleedpotigen, onder de klasse van de insecten, met als kenmerken:
 - 6 poten, -5 ogen en 4 vleugels
- daarmee vallen ze onder de orde van de vliesgeveleugelden, met als kenmerken:
 - een paar vliesachtige vleugels en een angel.

Onder de bijenfamilie (Apidea) onderscheiden we: -solitaire bijen, -honingbijen en de hommels.

In Nederland leven er ongeveer 330 soorten bijen, de honingbij is daar één van. De rest zijn allemaal solitair levende hommels en bijen.

Over de wilde bijen

Deze bijen leven als profiterende, sociaal of als solitaire bijen. De eerste twee zijn in hoofdzaak de koekoekshommels en de koekoeksbijen en de sociale hommels. Bij solitair levende bijen kennen we drie groepen te weten groep 1, de groefbijen, de dikpootbijen, de zandbijen en de zijdebijen, allemaal soorten die in de grond hun nest maken. Verder groep 2, de metselbijen, klokjesbijen en de tronkenbijen. Zij maken gebruik van holle stengels en dergelijke. Als laatste groep 3, bestaande uit de behangersbijen en wolbijen, die gebruik van bestaande gangen door deze te bekleden. Zij leven als "hun" drachtplant in bloei staat. Verdwijnt deze uit het aanbod, zal ook deze bij daar verdwijnen. In haar actieve leven zal de bij dus voor nakomelingen moeten zorgdragen, daarvoor gebruikt ze de in de natuurlijke plaatsen bv rietstengels, gangen van de houtkever enz. Om het aantal van deze "nestplaatsen" te vergroten bouwen we in de heemtuin van het IVN een bijenhotel.

De zoekkaarten van de Ruiter en Arie Koster geven u over deze wilde bijen volop informatie. Bouw zelf je eigen bijenhotel bij u in de tuin, of zoek een plaats in "ons" bijenhotel van het IVN, hoeft niet groot te zijn, alles is welkom.

Wespen

De wespen vallen in een onderorde van de bijenfamilie. Zij behoren tot de orde van de wespenfamilie (Vespidea) en onderscheiden zich t.o.v. de bijen doordat zij vleeseters zijn. Dit in tegenstelling met de honingbijen en de hommels die nectar en stuifmeel verzamelen. Alleen bij de sociale honingbijen kennen we een totale overwintering van het hele volk. Bij de hommels en de wespen overwinteren alleen de koninginnen de winter en beginnen elk voorjaar een geheel nieuwe start.

Volgende keer

In ons verdere verhaal zullen we het hoofdzakelijk hebben over de honingbijen zoals we die in Nederland kennen. Zij zijn bekend onder de namen: de *Apis Mellifera Mellifera*, ook wel zwarte of bruine bij genoemd, de *Apis Mellifera Carnica*, een grijs behaarde bij en de *Apis Mellifera Ligustica*, herkenbaar aan de gele ringen op het achterlijf. Zij komen in elk volk voor dat niet geheel raszuiver is. Waarom dat zo is komt nog aan de orde in het verdere verhaal over de honingbijen.

Chris en Egon Schweigmann

EkoPlaza®

Uw biologische supermarkt
in Veenendaal

Ook voor uw glutenvrije -
en dieetproducten.

EkoPlaza,
Pr. Bernhardlaan 1, Tel. 0318-516537

Uitnodiging en agenda Algemene Ledenvergadering

Op woensdag 11 maart 2015 wordt de jaarlijkse **Algemene Ledenvergadering** van de IVN-afdeling Veenendaal-Rhenen gehouden. Het bestuur nodigt u van harte uit hierbij aanwezig te zijn.

De aanvang is 20.00 uur in de locatie Groenhof, Karel Fabritiusstraat 3 te Veenendaal.

De agenda is als volgt:

1. Opening door de voorzitter en het vaststellen van de agenda
2. Goedkeuring van de notulen van de Algemene Ledenvergadering van 12 maart 2014
3. Financieel (1)
 - a. Jaarverslag 2014, korte presentatie realisatie plannen 2014
 - b. Toelichting financieel jaarverslag 2014
 - c. Verslag van de Financiële Commissie voor het jaar 2014. (Francis van der Linden en Cokkie Gadella)
4. Bestuursverkiezing.
 - a. Bert Berg is aftredend en niet herkiesbaar
 - b. Huub de Kock is aftredend en niet herkiesbaar
 - c. Ida Marsman is aftredend en herkiesbaar
 - d. Jan van 't Veer is aftredend en herkiesbaar
 - e. Verkiezing nieuwe bestuursleden; Het bestuur draagt voor Karel HaagDoor het bestuur wordt voorgedragen als secretaris
5. Financieel (2)
 - a. Begroting 2015
 - b. Conceptbegroting 2016
 - c. Aanpassing contributiebedragen
6. Benoeming Financiële Commissie voor het jaar 2015. (Francis van der Linden en.....)
7. Toe te voegen punten en eventuele mededelingen van het bestuur.
8. Rondvraag.
9. Sluiting.

Na afloop van de vergadering is er gelegenheid na te praten onder het genot van een hapje en een drankje. Wij hopen u te zien op woensdag 11 maart aanstaande in De Groenhof.

Namens het bestuur, Huub de Kock (secretaris)

Alle beschikbare stukken zijn voor de vergadering verkrijgbaar. De documenten die bij agendapunt 2 horen zijn 14 dagen voor de vergadering op te vragen, bij voorkeur via de mail, bij de secretaris (secretariaat@ivnveenendaal-rhenen.nl). Telefonisch kan dit ook op 0318-515224. Een week voor de vergadering zijn de stukken behorende bij agendapunten 3 en 5 bij voorkeur via e-mail op te vragen bij de penningmeester Jan van 't Veer (penningmeester@ivnveenendaal-rhenen.nl of via 0318-526850).

MARK *Paul* TUINEN

Huisvesting gezocht !

Momenteel zitten we nog midden in de winter. Voor het eerst zichtbaar aan de sneeuw in deze zachte winter van 2014-2015. De vogels hebben geen oog voor een vogelhuisje, hoewel er hier en daar wel wat nieuwsgierig rondgekeken wordt. Een enkele vogel wil nog wel eens een overwinteringsplekje opzoeken. Straks als het voorjaar in zicht komt gaan de vogelinspecties van de vogelhuisjes en het daarbij behorende domeingedrag beginnen. Kool- en pimpelmees strijden dan fanatiek om een "woning". Omdat het voorjaar ver weg lijkt, kan het goed zijn om alvast na te gaan denken over uw vogelkastjes die in de tuin hangen, of die u misschien graag wilt gaan plaatsen. Geen vogelhuisje zoals met poes natuurlijk! Het geeft veel plezier te zien, hoe het vogelproces verloopt van ontdekken, veroveren en bezetten van "hun" huisje. Omdat het mij opvalt dat huisjes nog wel eens op een verkeerde plaats hangen schrijf ik dit artikel om u uiteindelijk meer vogelplezier te geven. Comfort, goede aanvliegroute, niet teveel burens in de omgeving zijn belangrijke succesfactoren.

Vliegopeningen

In de meeste kleine of grote tuinen zien we onze bekende vogels; roodborstje, heggenmus, mus, kool- en pimpelmees, zwarte en kuifmees, matkop, boomklever, winterkoning en soms de bonte vliegenvanger. Kleine vogels, die graag een beschut plekje zoeken. Een nestkastje met een diameter van 28 mm is geschikt voor de pimpelmees, zwartkop, kuifmees en de matkop en de winterkoning. Bij een doorsnede van 32 mm voelt de koolmees zich thuis, evenals de mus, bonte vliegenvanger en de boomklever. Voor de roodborst en de winterkoning is een kastje lager dan 2 meter belangrijk en moet het kastje goed verborgen zijn. Voor de mus die steeds moeilijker onder de dakpannen kan komen is een duplowoning geschikt. Omdat de mus graag samen is met soortgenoten zit hij graag in een huisje met meerdere ruimtes opgehangen ruim boven de 2 meter, tegen een gebouw of onder een dakgoot. De roodborst gaat voor 50 mm opening en wel graag bij een heg of een plant als muurklimmer.

Plaatsing nestkastjes

Het op de juiste wijze plaatsen is het belangrijkste om succes te hebben, zowel voor de vogel als de vogelliefhebber. Hang het kastje niet in de volle zon en in de regen. De vliegopening in oostelijke of noord of zuidoostelijke richting is ook goed. Jonge vogels worden dan 's morgens opgewarmd en op het heetst van de dag zitten ze in de schaduw. West of zuidwestelijke richting kan een probleem zijn met wind en regen en bij zonnig weer krijgen ze teveel zon binnen. Onder een afdak, rand van de woning of een carport kan gunstig zijn tegen het inregenen. Andere tip is om te kijken naar een goede vrije aanvliegroute. De meeste vogelhuisjes hebben geen zitstokje voor de opening, omdat andere vogels kunnen gaan zitten wachten om de jongen op te eten. Kijk maar eens goed naar het aanvliegen van kool en pimpelmees. Met 25-35 km p/u komen ze aanvliegen in het openingsgat zonder hun kop te stoten. Geen zitstok dus!

Nog meer eisen

Vogelhuisjes mogen niet te dicht bij elkaar hangen. Territorium van de mezen is tussen de 15-30 meter. Rust in de tuin is belangrijk om verstoring te voorkomen en de ophanghoogte moet ongeveer 1.80 meter zijn. Bij verstoring ophangen tot hoogte van 2.50-3 meter. Hippe vogelhuisjes, die er momenteel genoeg te koop zijn, worden nog wel eens overgeslagen door de vogels. Andere tip is om de huisjes stevig op te hangen. Misschien wel eens gezien dat mezen veel zitten te pikken tegen de kast. Reden stevigheid testen!. Huisje moet ook niet van te dun materiaal zijn, minimaal 1 ½ cm dikte, vanwege de kou en tegen de hitte.

Onderhoud

Onderhoud van de kastjes is belangrijk vanwege parasieten. Het liefst in het najaar schoonmaken en eind februari kunnen de kastjes opgehangen worden. Het reinigen met een sopje wordt afgeraden, gewoon schoonmaken met heet water om allerlei ongedierte te verwijderen. In het voorjaar geen strobedje er in leggen of ander "bedmateriaal", want de vogels weten prima hoe ze hun huisje moeten bekleden. Na alle inspanningen kan het toch gebeuren dat de vogels geen gebruikmaken van uw gratis huisvesting. Redenen kunnen o.a. zijn: te onrustig in de tuin of een pas geleverd huisje. Vogels zijn kieskeurig (net mensen). Geduld kan beloond worden in het volgende jaar. Ik wens u allen veel succes toe en geniet van het nakroost. Keuzes genoeg!

Gert Madern

IJsvogel

Dolk op wieken in een jasje van kobalt,
buik oranje....maar de oogwenk ziet
even maar een blauwe vlam

Voor hogere jagers zo blauw als het water;
voor wie daar onder huist (de voorn, de blik)
het grauwe oranje van dor blad

Totdat de twijg kort neer buigt, terug veert,
vleugels vinnen blijken en de dolk
zich om de schubben schaaft, waarvan

de tak straks glinstert, na de slacht wanneer
het wapen drooggepoetst, de slokop zit en
schokkend kleur geeft aan de winter.

Bankbiljet

Bovenstaande tekst heeft u ongetwijfeld vele malen in handen gehad als u niet al te piep bent. U kunt het zich niet herinneren? Dit gedicht van Arie van den Berg stond op het bankbiljet IJSVOGEL van 10 gulden. Het werd in 1997 uitgegeven en u hebt het kunnen gebruiken tot aan de invoering van de euro in 2002. Overigens mag u het nog tot 2032 inleveren, maar het is eigenlijk veel leuker om dit bankbiljet in te lijsten.

Topjaar

Iedereen die wel eens een ijsvogel gezien heeft zal kunnen beamen dat dit een prachtige omschrijving is van dit schitterende vogeltje. 2014 was een topjaar voor de ijsvogel. Als de winter van 2015 net weer zo zacht verloopt maakt u veel kans om hem ook eens te zien. Je hoeft er niet eens ver voor te zoeken. Met kerstmis hoorde ik plots een kreet van mijn schoondochter en zoon die hun eerste ijsvogel bij mij de vijver in zagen duiken en er met een visje vandoor zagen gaan. Een week later zag ik hem zelf ook, in de boom zittend. Wie had dat ooit kunnen denken, de ijsvogel op je tuinvoegel-lijstje, te bewonderen vanachter het glas. Maar hoe verrassend ook, toch mis je dan een dimensie, het onmiskenbare geluidje, buiten is dat het eerste signaal voor iedere vogelaar om alert te zijn. Als je dit scherpe, hoge ch"kieie hoort weet je dat je heel snel moet kijken, want voor dat je het weet is hij al weer als een blauwe streep aan je oog voorbij getrokken.

Zeearend

Een andere vogel die menig vogelaarshart sneller doet kloppen is de Zeearend. Ook deze vogel is dicht bij huis, zelfs weken lang, gesignaleerd langs de Rijn tussen Elst en Amerongen. Zet je ogen en oren ook dit jaar weer wijd open om je in de natuur te laten verrassen en te genieten. Samen zie je vaak meer dan alleen. De vogelwerkgroep gaat er ook dit jaar weer vele malen op uit en u bent altijd welkom om mee te gaan. Het programma kunt u lezen in de nieuwsbrieven maar is ook te vinden via de website <https://www.ivn.nl/afdeling/veenendaal-rhenen-eo/werkgroepen/werkgroep-vogels>.

Lidia den Oudendammer

Uientaart

Voor 6 personen.

Ingrediënten:

50 gram rozijnen, 7 middelgrote uien, 4 eetlepel olijfolie, 1 eetlepel witte basterdsuiker, 1 eetlepel honing, 4 theelepels vierkruidenpoeder, 2 eetlepels crème fraîche, zout en peper, 1 portie bladerdeeg.

Bereiding:

Week de rozijnen in een kom lauw water. Verwarm de oven voor op 200°C. Fruit de ui en de uitgelekte rozijnen op een laag vuur in de koekenpan in de olijfolie. Dek het mengsel af met een beboterd vel aluminium en laat het, terwijl je regelmatig met de pan schudt 20 minuten smoren. Voeg de suiker en de honing toe en laat de uien op een hoog vuur in 10 minuten kleuren. Voeg het vierkruidenpoeder, de honing, de crème fraîche en wat zout en peper toe en breng het mengsel verder zo nodig op smaak.

Serveren

Laat onafgedekt op een matig vuur nog 3 minuten smoren. Rol het deeg uit tot een ronde of rechthoekige lap en leg het op de bakplaat. Verdeel het uienmengsel erop, maar laat rondom een rand van 1 cm vrij. Schuif de taart 20 minuten in de voorverwarmde oven. De deegrand moet rijzen en mooi goudbruin kleuren. Serveer de taart warm met bv een eikenbladsalade met balsamicoazijn.

Cokkie Gadella

Uientaart

Ree (foto: Brendan Vastenhouw)

Uilenexcursie

Maandagmiddag 17.00 uur, een mooi glas wijn en een schitterende locatie. Iets bijzonders? Ja, we gaan onze Nederlandse uilen beter leren kennen. Door een prima uitleg, film, foto's en... een boswandeling gaan we het geleerde in praktijk brengen.

Stamppotten buffet

In de Residence te Rhenen, werden we vriendelijk welkom geheten en maakten we kennis met onze klasgenoten. Ruim 60 man, klasse dus! Na een uitgebreid en een bijzonder smaakvol stamppotten buffet begon na een inleiding van Bert Berg, de andere Bert de reeds eerder genoemde infoavond.

Het bos in

Vervolgens het bos in. Droog, maan en schitterende modderpaden. Goed luisteren en Jammer, geen enkel teken van uilen-leven. Ondanks lokpogingen met mobiele telefoons en een heuse recorder, geen respons. De avond kon desondanks niet meer stuk.

Terug in de Residence nog een gezellig samenzijn bij de open haard. We hebben genoten met dank aan de organisatie.

Gert ten Haaf

Steenuil

Duurzaamheid

IVN weekend over duurzaamheid (28, 29 en 30 november in Oisterwijk)

Op de onderstaande wijze werden IVN-ers door het bestuur uitgenodigd voor een weekend over duurzaamheid in het Natuurvriendenhuis Morgenrood (van NIVON) op een vrijdagavond, zaterdag en zondagochtend aan het eind van november.

“Sinds een paar jaar dragen we ‘duurzaamheid’ in de naam van onze vereniging: Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid. Veel leden zijn op zoek naar een manier om invulling te geven aan deze term op een manier die past bij IVN. Het Landelijk Bestuur van IVN nodigt je uit om in het laatste weekend van november samen met andere afdelingen aan de slag te gaan met duurzaamheid. We kijken naar wat we al doen aan duurzaamheid binnen afdelingen, en we gaan op zoek naar manieren om duurzaamheidsthema's meer te verweven in de bestaande natuuractiviteiten van IVN.”

Ook ik heb de afgelopen maanden in gedachten geworsteld met de combinatie IVN en duurzaamheid. En deelname aan dit weekend leek me een uitstekende gelegenheid om mijn kijk op dit thema binnen IVN te verruimen en de komende tijd met anderen ook lokaal invulling te geven. Niet dat ik boordevol ideeën de terugreis heb aanvaard, maar wel met een gevoel dat er veel onderwerpen zijn waar we in onze eigen kring lokaal iets mee kunnen, als natuurgidsen, bij natuur- en milieu-educatie, bij groene stapstenen (tuinreservaten), in onze presentatie naar buiten.

Het is goed om met anderen van gedachten te wisselen, zien wat er (in het klein vaak) wordt gedaan om mensen bewust te maken van dat wat duurzaamheid betekend in samenhang met de natuur. Maar ook grote onderwerpen kwamen via lezingen over het voetlicht. Na ontvangst, een heerlijke maaltijd en kennismaking waarbij ieder zijn wensen en verwachtingen over dit weekend mocht uitspreken, was er de eerste presentatie van Sjef Staps van het Louis Bolk Instituut en auteur van het boek “Over de Crisis niets dan Goeds” – over de urgentie van duurzaamheid en de connectie met natuur.

Dit boek bevat 24 interviews over de crisis rond klimaat en biodiversiteit, over urgentie en hoop. In de presentatie de soms sombere grafieken over klimaat, groeiend tekort aan zoet water, berichten die we al uit het Rapport van de Club Rome kennen. Niet nieuw, alleen is de urgentie toegenomen.

Voor de IVN benoemt Sjef een aantal aanbevelingen voor het IVN:

Neem de natuur als voorbeeld,
Benoem wat van waarde is en waarom,
Practise what you preach én preach what you practice,
Voorkom gebruik van fossiele brandstoffen,
Benoem urgentie ,
Benut energie die in urgentie zit (breng een positief handelingsperspectief over).

Veel gespreksvoer na de presentatie, gezellig verder praten bij een drankje en op naar een goede nachtrust.

De volgende morgen op tijd aan het ontbijt (sommigen hadden al een vroege wandeling over de mooie omgeving gemaakt) en klaar voor de tweede grote presentatie. Paul Hendriksen over Leren van de Natuur voor menselijke systemen. Paul is een van de initiatiefnemers van Transition Towns Nederland en nu bezig in de gemeente Olst met een zelfgebouwde woonwijk (zowel koop als huur) van autobanden met aangestampte aarde en natuurlijke materialen. Onafhankelijk van gebruik van olie en andere fossiele brandstoffen. Paul ziet ons afscheid nemen van het Antropoceen (zoals het huidige tijdperk ook wel wordt genoemd: de tijd van de door de mens gemaakte wereld). Daarvoor moeten we:

Leren over de natuur, leren over “onze” natuur, leren van de natuur.

Werken aan transitie is: een innerlijk proces, in de praktijk laten zien waar je heen wilt, een aanpak die geworteld is in plaats en omstandigheden, een middel om problemen om te zetten in oplossingen, een cultuurverandering, een economisch proces, een kans die je niet wilt missen, een aanleiding om elkaar nieuwe verhalen te vertellen.

Je begrijpt, en dat zegt Paul ook over zichzelf, dat hij een optimist is. En die bevlogenheid om te veranderen is aanstekelijk.

Als we meer dan 15% mee hebben, dan hebben we een kantelpunt bereikt, de omslag om de veranderingen duurzaam te bereiken.

Zie ook: www.aardehuis.nl

Vervolgens vertelde Max Leerentveld over een nieuw geschreven deel van de natuurgidsencursus (proefversie) over duurzaamheid: Educatieve Duurzame Ontwikkeling. Voor de gidsen geldt: wat kunnen we leren van de natuur, kies wat bij je past. En laat het zien in de natuur. Voor ons vervolgens een wandeling in de natuur met enkele voorbeelden om dit te illustreren. Vraag ook als gids aan je publiek: wat zou je hier kunnen vinden om duurzaamheid in de natuur te laten zien. En zorg zelf voor voorbeelden die bij je passen.

Zaterdagmiddag had ik andere verplichtingen, en kwam in de vroege avond aan om nog net niet de hond in de (lekkere) pot te vinden. Er was nog een hapje over.

Na het eten en een terugblik op de dag de film: **Dansen met gehoornde dames** <http://www.dansenmetgehoorndedames.nl/>

En na een lange gezellige avond napraten en filosoferen een nu iets kortere nacht.

Op zondag nog een korte workshopronde, plannen maken in je eigen afdeling en een plenaire evaluatie. Waarvan ik nog enkele uitspraken van deelnemers hier wil opnemen.

+ Ontzettend veel geleerd, van de groep, van jullie allemaal. Ik kwam hier een beetje negatief omdat de ellende zo groot is, hoe krijgen we dat gekanteld? Door de positieve inzet, ben ik zelf optimistischer. Fijn dat er ook samenwerking tussen Nivon en IVN uit voortkomt. Dankbaar voor workshop verhalen vertellen. En we kunnen de hele middag nog wandelen!

+ Wat kan ik nog toevoegen? Zeer inspirerend. Heel goed, goede ideeën. Bio mimicry, Transition Towns, wat was er niet goed? Geweldig, zo'n NIVON-huis. Knap gedaan, die organisatie. Ook knappe mensen.

+ Heel erg van genoten. Kantelpunt kan al bij 15% bereikt worden, als we allemaal onze ervaringen uitdragen, volgens mij hebben we dan al 15% van de IVN-leden bereikt.

+ Eerste landelijke activiteit, vond het heel spannend. Heb het overleefd. Veel inspiratie opgedaan, zoveel – waar ga ik beginnen?

Met de laatste wil ik ook eindigen. Waar gaan we beginnen?

Nico Bosman

Paul Hendriksen

Hado Groen Techniek
Bos Tuin en Parkmachines
Munnikenweg 155 Veenendaal / Renswoude
www.hadogroentechniek.nl
0318 – 517879 of 511006
Merkdealer van

STIHL	A AMBROGIO ROBOT	VIKING
STIGA		HONDA Power Equipment

“ Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid ”

*Rabo Mobiel-
bankieren.*

*Gemakkelijk,
handig en
overal.*

Snel en eenvoudig bankzaken regelen met uw tablet of mobiel.

Thuis of onderweg, er zijn momenten dat u even uw saldo wilt checken, bij- en afschrijvingen wilt bekijken of geld wilt overboeken. Met de Rabo Bankieren app op uw tablet of mobiel kunt u dit snel en overal doen.

Meer weten? Ga naar rabobank.nl/mobielbankieren

Samen sterker

Rabobank

De Paddentrek

Excursies naar de paddentrek

Eind maart vindt er altijd een bijzonder fenomeen plaats in Kwintelooyen. Duizenden padden trekken vanuit de omliggende bossen naar de waterplassen. Het IVN houdt altijd 2 excursies om de trek van de Gewone pad te bekijken. Dit jaar op 21 en 27 maart.

Informatie vooraf

Voor de excursie begint, wordt er een kort verhaal verteld over het leven van de pad. Er wordt o.a. uitgelegd dat het verschil tussen kikkers en padden soms moeilijk is te zien. Over het algemeen hebben padden een plompere lichaamsbouw en kortere poten. Padden lopen meer en kikkers springen. Padden hebben zich aangepast aan het landleven en houden van vochtige plekken (in de tuin onder de klike). Ze slapen in een holletje onder de grond. Of onder een hoopje bladeren. Padden zijn nuttige dieren want ze eten alles wat beweegt: muggen, spinnen, wormen, slakken, kevers, mieren met hun kleverige tong.

Op pad na de winterslaap

Na de winterslaap, begeeft de pad zich meteen naar de paarplaats, stilstaand water, liefst de poel waar ze zelf geboren zijn. Bij het afgraven van Kwintelooyen hebben natuurliefhebbers gaas om de afgraving neergezet zodat de padden konden worden gevangen. Nu zie je af en toe dit gaas nog. Omdat de weg wordt afgezet is hier verder geen bescherming voor de padden nodig.

Hulp bij het oversteken

Voor de bevruchting heeft het vrouwtje wel een mannetje nodig. Als het vrouwtje een mannetje ziet dan neemt ze hem op de rug en hij laat haar niet meer los. 's Nachts wordt er getrokken door het bos, door velden en zelfs over wegen. Gelukkig worden de padden wel geholpen. Aangezien het levensgevaarlijk is om een drukke weg over te steken zijn er veel vrijwilligers overal in de weer met emmers en afzettingen en zijn er weg-onderdoorgangen gemaakt. De paddentrek begint als het vochtig weer is en de temperatuur dag en nacht gemiddeld 11 graden is.

Naar de paarplaats

Het vrouwtje draagt het mannetje naar de paarplaats en als ze haar eitjes afzet bevrucht hij deze eitjes in het water. Er worden snoeren eitjes gelegd met 3000-6000 eitjes. De snoeren hangen vaak aan wat takjes die in het water liggen. De eitjes komen na 3-10 dagen uit en er verschijnen kikkersvisjes die 2 maanden in het water leven. Na 2 maanden zijn de dikkopjes veranderd in heel kleine padjes. De vrouwtjes keren weer terug naar hun leefplek. Niet alle mannetjes vinden een vrouwtje en soms zie je wel 3 mannetjes op een vrouwtje zitten in het water. De vrouwtjes overleven dit niet altijd. Ter verdediging tegen vogels, honden en egels trekken de padden 's avonds of 's nachts. Op hun huid zitten kleine wratjes die er voor zorgen dat honden en katten de pad uitspugen. Egels draaien de pad om want daar zitten geen wratten. Padden kunnen wel 40 jaar oud worden.

Excursie met IVN

De IVN-excursie start om 19:00 uur vanaf de parkeerplaats van Manege Blauwendraad (omdat de Oude Veense Grindweg in deze tijd is afgezet). Na de uitleg gaat de groep (met

altijd veel kinderen) naar Kwintelooyen. Iedereen heeft een zaklamp meegenomen want het is in maart nog vroeg donker. Met de zaklamp wordt in het water gekeken naar de padden en snoeren. Als we geluk hebben zien we de padden lopen met het grotere vrouwtje dat het kleinere mannetje meeneemt. We zien ook kikkers en soms een salamander.

Let op de info op de website

Als er een koud voorjaar is moet de excursie uitgesteld worden. Op de site van het IVN kan bekeken worden of de excursie doorgaat of er kan gebeld worden naar mijn tel. nr. 522583. In 2014 was het een zacht voorjaar en kwamen er 28 en 50 deelnemers en zagen we erg veel padden. In 2013 moest de paddentrek door het koude weer 4 maal worden uitgesteld en op 12 april gingen we pas kijken en zagen gelukkig aardig wat padden: zo is het ieder jaar weer afwachten hoe het gaat in de natuur.

Graag zien Cokkie en ik u, liefst met kinderen en/of kleinkinderen, bij deze bijzondere activiteit waar we ons kunnen verwonderen over de natuur!

Jannie van der Linden

Foto's van Anny van de Heuvel

Met “De Groenlingen” het jaar 2014 door

Eigenlijk loopt het seizoen, wat betreft de Groenlingen van september tot en met juni. Maar in dit verslag vertellen wij u graag wat de Groenlingen zoal in 2014 allemaal hebben gedaan. Meestal komen de Groenlingen op de laatste zaterdag van de maand bij elkaar. Er zijn ongeveer 20 Groenlingen die actief iedere maand aanwezig zijn. Gelukkig zijn er iedere keer genoeg vrijwilligers om met de Groenlingen aan de slag te gaan. De ene keer blijven we in De Groenhof, een andere keer gaan we de natuur in. Suzan van Harselaar en Levi Kolkman liepen dit jaar stage bij de Groenlingen in het kader van hun maatschappelijke stage.

Aan het werk in de natuur

Op zaterdag 25 januari zijn we in de natuur aan het werk gegaan. Er moest vogelkers gesnoeid worden in de houtwal langs het fietspad tussen Prattenburg en de Dijkstraat. Dat was eigenlijk wel zwaar werk. Het was koud en na een poosje hadden sommigen het wel gezien en hebben we nog boompje verwisselen gedaan. Maar er waren er ook die actief door gingen met zagen. Op 22 februari hebben we aan het einde van de Dijkstraat een puzzeltocht gelopen. Er moesten allerlei vragen beantwoord worden. In maart stond het: “Wonderweb “centraal. In april zijn we gefietst naar “De Rode Haan” om daar het vogel stratego spel te spelen. Er werd wat heen en weer gerend. De kinderen moesten proberen elkaars grote nep ei te vinden. Natuurlijk moesten de waterdiertjes en alles wat verder met water te maken heeft aan de orde komen. Dat gebeurde in mei. De slotochtend was op zaterdag 28 juni. Het is altijd voor de kinderen weer een verrassing wat er dan op het programma staat. We zijn naar het pluimveemuseum in Barneveld geweest. Daar hebben de Groenlingen een speurtocht gelopen, mee gedaan aan de veiling en een ijsje gegeten. Kortom het was een mooie afsluiting van het seizoen.

De eerste periode seizoen 2014/2015

De eerste opkomst wat betreft het seizoen 2014/2015 was op zaterdag 13 september. De kinderen vertelden over hun vakantie, maakten kennis met de nieuwe kinderen, ze konden allerlei opdrachten doen en het nieuwe programma tot en met december werd met elkaar besproken. Op zaterdag 25 oktober op de fiets naar de nieuwe parkeerplaats “De Groene Entree”. We hebben een herfstwandeling gelopen en daarbij werd speciaal aandacht besteed aan de paddenstoelen. We hebben er heel veel gezien en geprobeerd ze de juiste naam te geven. In november stonden de spinnen op ons programma. Er waren er bij die eerst wel even toe keken. Maar dat duurde niet lang. Er werden vragen beantwoord en geknutseld. Op zaterdag 20 december werd er ook heel veel geknutseld in “De Groenhof”. Vogels verwennen stond er op het programma. Er werden pindaslingers gemaakt, voederhuisjes van lege melkpakken gemaakt en die werden dan ook nog eens versierd met groen en vetbollen. Met heel veel voer voor de vogels gingen de kinderen naar huis, nadat we elkaar een fijne kerstvakantie hadden toegewenst.

Nieuw programma

Het jaar 2014 ligt al weer achter ons. Het nieuwe programma tot en met juni 2015 is in concept alweer klaar. We hopen ook in het komende jaar weer te mogen genieten van alles wat leeft en ons altijd weer boeit. Er zijn natuurlijk altijd nog kinderen van harte welkom bij “De Groenlingen”. “Kom gerust eens kijken op een zaterdagmorgen. Dat geldt ook voor die natuurliefhebbers die ons als medewerker willen komen helpen. U bent van harte welkom.

Willy Buitink (financiën), Wil Drost (notuliste), Suzan van Harselaar (zij liep stage), Martien Heijting (voorzitter), John Ikkink, Levi Kolkman (hij liep stage), Henriette Prins, Jeanette Troost

Energielabel

Alle huizen moeten tegenwoordig een energielabel hebben, zeker als er sprake is van verhuur of verkoop. De schellen vallen je van de ogen als je zo'n ding aanvraagt. Om te beginnen zit er in "het systeem" al een voorlopig certificaat, dat gebaseerd zou zijn op de originele gegevens van het kadaster. Er wordt gekeken naar 9 simpele criteria: woningtype, glas, isolatie van gevels, dak en vloeren, verwarming, warmwatervoorziening, zonne-energie en ventilatie. De meeste zijn al van te voren ingevuld, waarbij soms de plank mijlenver misgeslagen wordt. Dan is het aan de eigenaar om het formulier compleet te maken en "bewijsstukken" mee te sturen. Dat moet je doen naar een "expert" die je uit een bijgevoegd lijstje mag kiezen.

Certificaat

Als je dat gedaan hebt krijg je een paar dagen later te horen of je geslaagd bent (dan krijg je het certificaat) of niet (dan zijn de bewijzen niet goedgekeurd of heb je het lijstje niet goed ingevuld en moet je je huiswerk overmaken). Dat laatste overkwam mij omdat ik kennelijk niet dezelfde logica had als de persoon die het formulier had ontwikkeld. Gelukkig kreeg ik, na de herkansing, mijn certificaat.

Big brother

Doch, wie schetst mijn verbazing, daar stonden opeens weer andere dingen op dan die ik op het simpele formuliertje ingevuld had. Aanpassing is nu even niet mogelijk omdat de hele site op zijn gat ligt. Nou dan maar even wachten. Gelukkig heb ik ook de rekening voor het hele circus nog niet ontvangen. Naar het schijnt gaat de grap me €15 kosten. Niet zoveel, maar volgens mij toch te veel voor wat je ervoor krijgt: een formuliertje waarop staat welk soort glas, isolatie en zonnepanelen je hebt. Is al die drukte daar nou echt voor nodig? Volgens de "big brother" wel!

Benieuwd naar het (voorlopige) energielabel van uw woning? Ga dan naar: <http://www.zoekuwenergielabel.nl/>
Jacque Buysse

Betaling contributie en donatie 2015

Gelijktijdig met het Voorjaarsnummer van het Groene Blad ontvangt u een uitnodiging om de contributie of donatie voor 2015 te voldoen. Om onze activiteiten te kunnen bekostigen is onze IVN-afdeling voor een groot deel afhankelijk van inkomsten uit contributies en donaties.

IVN Veenendaal-Rhenen doet op het gebied van natuur en milieu belangrijk werk. Voorbeelden hiervan zijn de activiteiten van NatuurWerkt, de scholenwerkgroepen, de jongerengroepen, het uitgebreide excursieprogramma, het Groene Stapstenen project, lezingen, cursussen, studiewerkgroepen, weidevogelbescherming en tal van andere activiteiten.

Kinderen komen via IVN in aanraking met de natuur en doen daar ervaringen op die ze hun hele leven bij zich dragen. Jong en oud kan door IVN, onder begeleiding van deskundige gidsen genieten van een excursie in de vrije natuur. De voorlichting die wij daarbij geven draagt bij aan vergroting van het besef hoe belangrijk het is om de schaarse natuur te beschermen, zodat ook de generaties na ons kunnen blijven genieten van die natuur. Als IVN willen we op lokaal niveau ook aan de slag met (stads)/moestuinen, samenwerking met scouting, duurzaamheid en sociale media.

Uw steun is daarbij onontbeerlijk.

Daarom het verzoek om de contributie van € 20,- of de donatie van minimaal € 15, zo spoedig mogelijk over te maken op bankrekening NL95 INGB 0004 7381 18 ten name van IVN AFD VEENENDAAL te Veenendaal (let op IBAN-nummer) onder vermelding van uw naam, adresgegevens en de omschrijving Contributie 2015 of Donatie 2015.

Wij rekenen ook dit jaar weer op u!

Namens het bestuur,
F.Jan van 't Veer (penningmeester)

Foodborstie (foto: Brenda)

Slakken

Als ik mensen over slakken hoor praten gaat dat meestal over de hinder en de schade die slakken veroorzaken, wat doe je er aan en hoe kun je ze het beste zo snel mogelijk uit je tuin verwijderen. Ik vind slakken echter geweldig leuke en interessante diertjes, die bovendien heel nuttig zijn voor het ecosysteem.

Indeling

Slakken behoren tot de buikpotigen (gastropoda) en zijn een klasse uit de stam van de weekdieren. De Nederlandse naam is te danken aan de gespierde onderzijde van het langwerpige lichaam, die voor de voortbeweging zorgt. Gaster betekent buik of maag en poda betekent poten. Slakken zijn de enige weekdieren die op het land leven en de meeste slakken leven in zee. De bekendste landslakken zijn de huisjesslak en de naaktslak. Het lichaam van de slak bestaat voor een heel groot deel uit water, de slijmerige huid zorgt er bij de land bewonende slakken voor dat de huid niet uitdroogt. De belangrijkste functie van het slijm ligt echter in de voortbeweging. Het zorgt er a.h.w. voor dat de slak zich gemakkelijk over het substraat kan voortbewegen.

Anatomie

De meeste soorten slakken hebben, net als alle weekdieren, een uitwendig skelet dat bestaat uit een steeds groter wordende spiraalsgewijs opgewonden buis die dicht is aan de kleine kant en open aan de grote kant. Dit slakkenhuis bestaat uit verschillende windingen en is opgebouwd uit kalk en hoornachtige stoffen. Slakken zonder duidelijk huis worden naaktslakken genoemd. Zoals u op het plaatje kunt zien zitten de meeste organen van de slak in zijn huisje. De slak wordt dus met huisje en al geboren! Alle slakken hebben een langwerpig lichaam dat in drieën is verdeeld: de gespierde voet voor de verplaatsing, een viscerale massa boven de voet die de organen bevat en zich in principe in de schelp bevindt en een vaak goed te onderscheiden kop. Op de kop zijn twee gesteelde ogen zichtbaar, de steeltjes worden tentakels genoemd. Alle slakken hebben onder de ogen een gepaard gesteeld zintuigelijk orgaan dat korter is dan de oogstelen, de zogenaamde tasters. Deze bevatten receptoren die o.a. geuren analyseren en worden gebruikt om de omgeving waar te nemen. Slakken eten voornamelijk planten, maar vele soorten eten ook aas, paddenstoelen en schimmels. Veel soorten zijn belangrijke opruimers. Vijanden van slakken zijn vooral vogels zoals lijsters, kikkers, padden en egels.

Voortplanting

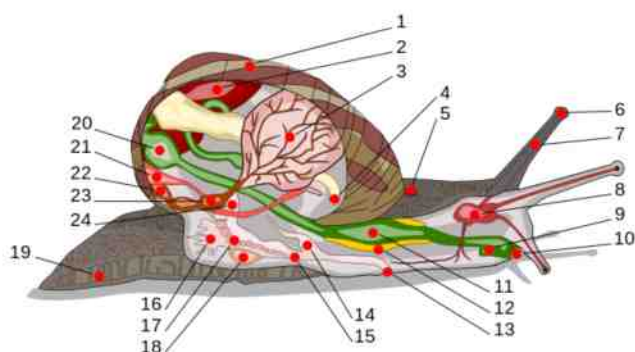
Slakken zijn hermafrodieten. Een slak heeft zowel mannelijke als vrouwelijke geslachtsorganen. Slechts enkele soorten kunnen zichzelf bevruchten, maar daar ligt inteelt op de loer. Bij veel soorten is de paring wederzijds, beide dieren worden bevrucht. Na de paring worden de eitjes afgezet, meestal in de bodem of verstopt onder bladeren of stenen. De eitjes zijn slechts enkele millimeters in doorsnede en meestal doorzichtig. Landslakken lijken als ze uit het ei kruipen vaak al een beetje op de ouders.

Bestrijding

Als u een goed biologisch evenwicht in uw tuin heeft, zult u weinig last hebben van slakken. Ze hebben hun nuttige functie en maken gewoon deel uit van het ecosysteem. Heeft u toch problemen, gebruik dan nooit slakkenkorrels. Deze korrels vergiftigen de slak en die slak wordt weer opgegeten door vogels en andere dieren. Strooi ook nooit zout. Omdat de slak voor een groot deel uit water bestaat lost het zout het diertje a.h.w. op en dan sterft het een gruwelijk dood. Wilt u van uw slakken verlost worden verzamel ze bv in omgekeerde citrusvruchten of omgekeerde meloenen die de slakken uitvreten en als schuilplaats beschouwen. Ze kunnen gevangen worden en bv uitgezet worden in een houtwal.

Een andere kijk op slakken

Ik hoop dat u na het lezen van dit artikel eens op een andere manier naar slakken kijkt, want hoe leuk is het niet als je na een zwoele natte nacht wakker wordt en op je terras tientallen naaktslakken bijeen ziet. Alsof ze gezellig bij elkaar op de koffie zitten. Hoe mooi van kleur zijn die huisjesslakken niet en vooral hoe grappig die piepkleine jonge slakjes. Cokkie Gadella

De anatomie van een slak

1 = schelp	13 = geslachtsopening
2 = hepatopaneas	14 = penis
3 = long	15 = vagina
4 = anus	16 = slijmklier
5 = ademopening	17 = eileider
6 = oog	18 = pijzakje
7 = tentakel	19 = voet
8 = hersenknoop	20 = maag
9 = speekselbuis	21 = nier
10 = mondopening	22 = mantel
11 = krop	23 = hart
12 = speekselklier	24 = zaadleider

Lid of donateur worden?

U kunt het werk van de IVN-afdeling Veenendaal - Rhenen en omstreken steunen door lid of donateur te worden. Als lid of donateur bent u van harte welkom bij onze activiteiten.

Als lid ontvangt u naast het Groene Blad, dat minimaal 4 keer per jaar verschijnt, ook het kwartaalblad "Mens en Natuur" van de landelijke IVN vereniging. Donateurs ontvangen alleen het Groene Blad.

Leden betalen € 20,- per jaar
Donateurs minimaal € 15,- per jaar
IBAN: NL95 INGB 0004 7381 18

Aanmelding:
met volledige adresgegevens, telefoonnummer en uw e-mail adres.

Opzegging: vóór 1 december.
Adreswijziging: zo spoedig mogelijk

Aanmelding, opzegging en woon-/e-mailadres wijziging via <https://www.ivn.nl/afdeling/veenendaal-rhenen.eo/ivn-info/ledenadministratie>, vul het betreffende formulier in en stuur deze naar het daarop aangegeven adres.

Nieuwe leden en donateurs

School – C.P. van Leersum Veenendaal

School – Wereldkidz Veenendaal
Mozaïek – De Bongerd

School – Wereldkidz Veenendaal
Mozaïek – M. Turnor

Berta van der Weerd Achterberg

School – Wereldkidz Veenendaal
Achtbaan - Appelvink

Louwe Hummel Veenendaal

Wilma Mallekoote Elst (Utr.)

Ernst van Rijssel Rhenen

Ad de Leeuw Veenendaal

Activiteiten

Van 21 februari t/m 24 mei

Voor informatie over deze activiteiten:
<https://www.ivn.nl/afdeling/veenendaal-rhenen/activiteiten>

Za 21 februari Bomen herkennen in de winter

Wo 11 maart Algemene Ledenvergadering !!!

Za 21 maart Paddentrek

Vr 27 maart Paddentrek

Zo 29 maart Diddersgoed

Za 11 april Klompenpad

Za 11 april Binnenveld

Za 25 april Binnenveld

Zo 26 april Diddersgoed

Za 2 mei Geocaching Pl. W. III

Za 16 mei Vroege vogels Pl. W. III

Za 23 mei Palmerswaard

Zo 24 mei Diddersgoed

H. HARDEMAN B.V. Webshop

AL UW BOUW- EN LIJZERMATERIALEN EENVOUDIG DIGITAAL BESTELLEN WANNEER HET U UITKOMT.

Bij en Tuin

- Bamboo
- Lijstbalken
- Plexiglas en aluminium
- Hardhouten raamkozijnen
- Hardhouten tuigpalen

Dak en Gevel

- Dakpannen (dak en entree)
- Plexiglas en aluminium
- Sandwichpanelen
- Dakpannenlijsten
- Kunststof kozijnen
- Stalen kozijnen
- Lichtbakken en lichtplaten
- Groen

Verbouw en Stroomloos

- Roofpanelen / Dakpanelen
- Zakkenwaaierpanelen
- Stalen raamkozijnen
- Kunststof kozijnen
- Roofwaaierpanelen
- Roof- en dakpanelen
- Schuifdeurenkozijnen

Staalproducten (2 m, 3 m en 6 m)

- Stalen
- Roofpanelen
- Kunststofpanelen
- H. J. L. en T. panelen
- Plaatstaal
- Stalen buizen en buisborden

GROOTHANDELSPRIJZEN
10.000 ARTIKELN OP VOORRAAD

www.hardeeman.nl/webshop

H. Hardeeman B.V.
Postbus 376
3900 AJ Veenendaal

Gemeentestraat 27a
Industriezone 'Rijderkamp'
Veenendaal

Tel: 03181 52 17 00
Fax: 03181 52 04 18
www.hardeeman.nl

VAN BAAREN
DIERVOEDERS

Heeft alles voor uw huisdieren!

Cuneraweg 385 Rhenen Tel. 0318 - 52 17 90

INDIEN ONBESTELBAAR:
WILLEM BARENTZSTRAAT 17
3902 DE VEENENDAAL

